نقد و نظر

مریم احمدی

کمبود ادوات مانع توسعه کشاورزی مدرن

از سال‌های دور کشاورزی به عنوان یکی از صنایع پایه در اقتصاد کشور مطرح بوده و تأثیر توسعه این صنعت در رشد و توسعه صنایع وابسته به طور واضح آشکار شده است. از این رو در ایران نیز همپای دیگر کشورها بحث خروج کشاورزی از حالت سنتی و مکانیزه کردن آن با ورود ادوات و تجهیزات و ماشین‌آلاتی که بتواند فرآیند کمی و کیفی کاشت و برداشت محصولات را ارتقا دهد و سود بیشتری را عاید کشاورزان کند، به منظور توسعه صنعت مذکور مطرح شد.

علیرغم اینکه اثرات چشمگیر استفاده از ماشین‌آلات به‌روز کشاورزی در کاهش هزینه تولید، اصلاح اراضی، جایگزینی نیروی انسانی و دامی، کاهش ضایعات محصول و مقابله با آفات و بیماری‌ها اثبات شده است اما متأسفانه در بسیاری از استان‌های کشور که حتی نام قطب کشاورزی را با خود به یدک می‌کشند، کمبود این تجهیزات یا فرسوده بودن آنها همچنان به عنوان مهم‌ترین مشکل پیش پای کشاورزان مطرح است.

متأسفانه به دلیل سوء مدیریت در این حوزه، کشاورزان مناطق مختلف کشور همواره با عدم عرضه مناسب تجهیزات لازم و در پی آن استفاده از ماشین‌آلات فرسوده و مستهلک روبه‌رو شده‌اند. میزان تزریق ماشین‌آلات به بخش کشاورزی در سال‌های گذشته جوابگوی میزان استهلاک ماشین‌آلات نبوده و این وضعیت کشاورزان را مجبور به استفاده از ماشین آلات مستهلک و فرسوده کرده است.

کمبود تولید داخلی این ماشین‌آلات و بالا بودن هزینه واردات این تجهیزات، در کنار بالا بودن هزینه سوخت، نگهداری و تعمیرات و همچنین عدم ارائه آموزش‌های صحیح و کاربردی در استفاده بهینه از این ابزار نه تنها مانع تحقق مکانیزه شدن این صنعت شده بلکه کشاورزان را با مشکلاتی دو چندان مواجه کرده است.

مشکلاتی چون نداشتن تبحر و اطلاعات فنی اولیه جهت کاربرد ماشین‌ها و بی‌اطلاعی کشاورزان در کنار نبود تعمیرگاه‌های مجاز ماشین‌آلات کشاورزی یا عدم دسترسی راحت به آنها در اقصی نقاط کشور، نبود مراکز آموزش و تعلیم جهت کشاورزان به منظور تبادل تجربیات و استفاده بهینه از ماشین و ادوات در کنار نبود قطعات یدکی و عدم نظارت دقیق بر نحوه ورود و توزیع و فروش آنها از جمله مشکلاتی است که برای حل آن در کشور طی سال‌ها اقدام اساسی نشده است.

اگرچه می‌توان گفت کشاورزی در ایران با مکانیزه شدن هنوز فرسنگ‌ها فاصله دارد و بسیاری از کشاورزان مناطق مختلف کشاورزی نتوانسته‌اند به دلایل مختلف آنگونه که باید و شاید از مزیت‌های طرح‌های توسعه کشاورزی بهره‌مند شوند اما دولت و مسئولان متولی از جمله وزارت جهاد کشاورزی می‌توانند با انجام اقداماتی توسعه این صنعت را تسریع کنند. از آنجا که در اکثر مناطق کشور به دلیل عدم تناسب مساحت زمین‌های زراعی با نوع ماشین‌آلات مورد استفاده، استفاده از این تجهیزات از نظر کشاورزان مقرون به صرفه نیست جا دارد برای یکپارچه کردن زمین‌های کوچک اقدام شود چراکه بدیهی است با افزایش سطح زیر کشت عملکرد ماشین‌ها در مزارع بهتر شده و راندمان کار بالاتر خواهد رفت. تأمین نقدینگی مورد نیاز صنایع مرتبط با بخش مکانیزاسیون و اختصاص اعتبارات بانکی متناسب با سقف تولیدات از جمله راهکارهای عملی دیگر است. ارائه الگوی مکانیزاسیون برای انواع کشت‌های مختلف و تناسب اندازه ماشین با واحد تولیدی همچنین برگزاری دوره‌های آموزشی کاربردی برای کشاورزان متناسب با سطح سواد آنها نیز می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد.

تولید هزار تن ماهی در قفس در لرستان

لرستان

مدیرکل شیلات استان لرستان از تولید هزار تن ماهی تا پایان سال ۹۵ خبر داد.

کیارش بیرانوند با اشاره به اینکه حدود ۵۰۰ مزرعه پرورش ماهی در استان لرستان وجود دارد، گفت: ۱۳ هزار نفر در این مزارع به صورت مستقیم و غیرمستقیم مشغول به کار هستند. وی تولید آبزیان را در سال‌های گذشته حدود ۲۰ هزار تن برشمرد و افزود: برنامه‌ریزی شده تا میزان تولیدات آبزیان را در سال ۹۵ به ۲۴ هزار تن برسانیم. مدیرکل شیلات لرستان با بیان اینکه سالانه حدود هزار و ۲۰۰ تن ماهی گرم‌آبی در استان تولید می‌شود ادامه داد: در لرستان ۱۴۶ میلیون قطعه بچه ماهی به صورت رسمی تولید می‌شود که در این زمینه استان لرستان رتبه اول کشور را دارد. وی با اشاره به اینکه زیرساخت‌های سه مجتمع پرورش ماهی در استان تکمیل شده است گفت: دو مجتمع پرورش ماهی نیز در دست ساخت است که با راه‌اندازی این مجتمع‌ها تولیدات استان به هفت هزار تن می‌رسد. بیرانوند یکی از برنامه‌های اقتصاد مقاومتی در حوزه شیلات را تولید هزار تن ماهی در قفس دانست و ادامه داد: تا پایان سال ۹۵ باید هزار تن ماهی در قفس در استان تولید شود که می‌توان گفت خوشبختانه در این برنامه جلو هستیم و تاکنون ۵۰۰ تن آماده‌شده است. وی با بیان اینکه هفت تعاونی شیلات در سطح استان وجود دارد گفت: تا دو ماه آینده اتحادیه مرکزی نیز در استان تشکیل می‌شود.

شهردار مشهد:

حاشیه‌ها را به فرصت تبدیل کردیم

خراسان رضوی

هر چقدر در مباحث فرهنگی هزینه صحیح صورت گیرد، سرمایه‌گذاری برای آینده است که در همین رابطه حاشیه‌های مشهد را از تهدید به فرصت تبدیل کرده‌ایم.

سیدصولت مرتضوی شهردار مشهد با بیان مطلب فوق گفت: سه ضلع شهرداری، روحانیت و سپاه توان هر کاری را دارند و ما باید با قدرت کار خود را در حاشیه شهر ادامه دهیم و از طرفی نیز باید به مساجد توجه کنیم تا در محور امور قرار گیرند. وی با بیان اینکه یکی از چالش‌های فراروی مشهد مقدس بحث حاشیه‌نشینی است، افزود: در سال اول که توفیق خدمت یافتیم مراجع بزرگوار در سفر خود به مشهد مقدس دغدغه حاشیه شهر داشتند و این دغدغه‌ها را نیز به مقام معظم رهبری مطرح می‌کردند و در واقع سنگ صبور همه مشکلات ایشان بودند. شهردار مشهد بیان کرد: مقام معظم رهبری در جلسه‌ای به آیت‌الله علم‌الهدی دستور دادند تا حاشیه شهر مشهد را ساماندهی کنند و امام‌جمعه شهر مشهد نیز عده‌ای از سربازان مقام معظم رهبری را در حلقه انس جمع کرد و امروز کاری کارستان در حاشیه شهر مشهد صورت گرفته است. مرتضوی تصریح کرد: این در حالی است که ما بخشی از توان خود را برای حاشیه شهر مشهد گذاشته‌ایم و اگر همه توان‌ها با یکدیگر تلفیق شود توسعه همه‌جانبه را همراه خواهد داشت. وی خاطرنشان کرد: در زمانی از حاشیه شهر مشهد به عنوان تهدید نام برده می‌شد اما امروز این مناطق تبدیل به بزرگ‌ترین فرصت شده‌اند و مردم این مناطق نیز از بهترین بندگان خداوند هستند. شهردار مشهد در زمینه بودجه فرهنگی در مناطق حاشیه شهر مشهد نیز گفت: امروز وقتی برای یک کیلومتر قطار شهری بیش از ۱۵۰ میلیارد تومان هزینه می‌شود باید در زمینه فرهنگی نیز هزینه کنیم و درواقع هرچقدر در این مسیر هزینه صحیح کنیم، سرمایه‌گذاری بزرگی است.

سونامی رکود و تعطیلی کارخانه‌ها به ورامین رسید

کارخانه قند ورامین هم تعطیل شد

گزارش یک

محمدرضا سوری

در حالی که هنوز چند روز از قول رئیس جمهور در رابطه با ایجاد یک میلیون شغل برای یک سال آینده نمی‌گذرد، طی روزهای اخیر اخباری در مورد تعطیلی و کاهش تولید کارخانجات مختلف به گوش می‌رسد که جملگی از رکود و افزایش بیکاران در کشور حکایت دارند. کاهش تولیدات شش کارخانه مهم سیمان کشور، تعطیلی کارخانه ارج و در آخرین اتفاق، تعطیلی کارخانه قند ورامین از جمله آنهاست که در یک هفته اخیر موجب افزایش نگرانی در حوزه اشتغال شده است. این در شرایطی است که مقام معظم رهبری در دیدار اخیر خود با رئیس و نمایندگان مجلس دهم گفته بود «شرمندگی این حقیر از اینکه جوانی بیکار با دست خالی به خانه می‌رود، کمتر از خود او نیست». جمله‌ای که می‌طلبد تمام مسئولان عزم خود را برای ساماندهی بازار کار و اشتغال جزم کنند.

طبق اصل ۲۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی «هرکس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست برگزیند. در این میان دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد کند.» اما بررسی‌ها نشان می‌دهد تاکنون این اصل عملیاتی نشده است. با این اوصاف درحالی که برخی مسئولان، تعداد بیکاران کشور را رو به کاهش می‌دانند اما اعداد و ارقام نشان می‌دهد ۱۲ درصد جمعیت کشور از مشکل بیکاری رنج می‌برد. با این حال اکثر کارشناسان مشکل اصلی را در برخی بی‌تدبیری‌ها می‌دانند که باعث شده، بحران بیکاری این بار به سراغ افرادی بیاید که سال‌ها از عمر خود را در یک بنگاه تولیدی مشغول به کار بوده و حالا با از دست دادن شغلشان، آینده‌ای مبهم را پیش روی خود می‌بینند. اتفاقی که بعضاً حتی به فروپاشی کانون خانواده‌ها نیز منجر می‌شود.

خداحافظی با قدیمی‌ترین کارخانه ورامین

طی روزهای اخیر خبر تعطیلی کارخانه قند ورامین که یکی از صنایع قدیمی این شهرستان به حساب می‌آید بسیاری از شنوندگان را شوکه کرد. با وجود اینکه این کارخانه پس از سه دهه فعالیت، بارها به علت مشکلاتی از قبیل صرفه اقتصادی نداشتن و همچنین فرسودگی و عدم توان تولید و رقابت با سایر کارخانجات قند در کشور در آستانه تعطیلی قرار گرفته بود، اما مسئولان با در نظر گرفتن وضعیت کارکنان و خانواده آنها از بسته شدن آن جلوگیری می‌کردند تا اینکه ۱۰ سال قبل و پس از اینکه مدیریت این کارخانه به بخش خصوصی واگذار شد مشکلات ریز و درشت آن که قبلاً در پناه حمایت‌های دولتی خود را نشان نمی‌داد آشکار شد. در همین رابطه سیدحسین حسینی نقوی نماینده مردم ورامین، پیشوا و قرچک در مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با جوان می‌گوید: «این کارخانه در دولت اصلاحات به مبلغ ۵۰ میلیارد ریال به بخش خصوصی واگذار شد که از این مبلغ ۲۰ میلیارد ریال نقد و ۳۰ میلیارد ریال با تسهیلات ارائه شده پرداخت شد و در مقابل بخش خصوصی تعهد کرد که هیچ گونه تغییر کاربری در آن به‌وجود نیاورده و کارخانه به تولید خود ادامه دهد.» وی می‌افزاید: «اولین بار این کارخانه پس از واگذاری به بخش خصوصی، به خاطر نبود شکر مورد نیاز دچار مشکل شد چراکه طبق قانون، تمامی کارخانجات قند باید شکر مصرفی خود را در شش ماهه اول سال تأمین کنند.» نقوی حسینی با بیان اینکه طبق برآوردها میزان مصرف ماهانه تصفیه‌خانه قند ورامین ۱۵ هزار تن است، ادامه می‌دهد: «صاحبان این کارخانه بیش از دو برابر نیاز، یعنی حدود ۴۰۰ هزار تن شکر خام وارد کرده‌اند و مازاد آن را در بازار آزاد فروخته و این موضوع موجب شد تا در شش ماهه دوم با کمبود ماده اولیه روبه‌رو شده و در نتیجه کارخانه به علت نبود مواد اولیه مورد نیاز تعطیل شود.» این نماینده مجلس دهم می‌گوید: «سرانجام پس از یک دهه فراز و نشیب این کارخانه هفته قبل پس از هشت دهه فعالیت به طور کامل تعطیل شد، هم‌اکنون با این وضعیت علاوه بر بیکار شدن ۴۰۰ کارگر رسمی و قراردادی آن با احتساب خانواده‌های آنان بیش از یک هزار و ۵۰۰ نفر دچار بیکاری شدند که باید در این خصوص فکری کرد.»

تعطیلی کارخانجات سیمان

سیمان از جمله مهم‌ترین مصالح ساختمانی به شمار رفته که در صنایع ساخت و ساز بالاترین کاربرد را دارد. تا چند سال قبل که صنعت ساخت و ساز از رونق خوبی برخوردار بود، این صنعت هم در بهترین وضعیت به سر می‌برد به طوری که در بیشتر مناطق کارخانه سیمان ایجاد شده بود اما رکود در ساخت وساز مسکن طی چند سال اخیر و کاهش صادرات این محصول تولیدی موجب شد تا کارخانه‌های سیمان کشور با بحران مواجه شوند که به عنوان نمونه می‌توان از خاموش شدن کوره‌های بلند شش کارخانه سیمان اردبیل، تهران، ارومیه، مازندران، شرق و پیوند گلستان به‌دلیل کمبود نقدینگی و هزینه‌های بالای تولید نام برد. ابراهیم غلام‌زاده مدیر عامل سیمان لامرد با تأیید مشکلات ریز و درشتی که این روزها گریبانگیر این صنعت شده است می‌گوید: با وجود اینکه هزینه تولید به شدت بالا رفته است اما کارخانجات برای ادامه حیات خود مجبورند محصولات خود را با تخفیف به مشتریان بفروشند این درحالی است که با توجه به بالا رفتن هزینه‌های تولید، اگر برای بالا بردن قیمت سیمان تعیین تکلیف نشود در آینده شاهد تعطیلی تعدادی از این واحدها خواهیم بود. مهدی پورقاضی رئیس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی تهران هم با تأیید این مشکلات معتقد است: رکود ساخت وساز و کاهش شدید صادرات موجب شده تا محصولات تولیدی بیشتر کارخانجات سیمان از ۳ تا ۶ ماه در انبارها بماند و این معضل موجب شود تا از مجموع ۹۱ واحد تولیدی سیمان ۲۱ واحد آن تعطیل شود.

خداحافظی با ۸۰ سال فعالیت

پس از چندین بار تکذیب خبر تعطیلی کارخانجات لوازم خانگی ارج طی سال‌های اخیر، اوایل هفته گذشته بود که خبرگزاری‌ها از تعطیلی این واحد تولیدی پس از هشت دهه فعالیت خبر دادند. البته طبق ادعای مسئولان کارخانه ارج، اکثر کارکنان این واحد تولیدی در سال‌های قبل بازنشسته شده‌اند و تعداد اندکی نیز که مشغول به کار بودند و سابقه زیادی داشتند به زودی کسب تکلیف می‌شوند اما شواهد نشان می‌دهد، حقیقت چیز دیگری است. جواد نوفرستی، کارشناس صنعتی با اشاره به اینکه خط تولید این کارخانه متعلق به ۵۰ سال قبل بود می‌گوید: «وقوع این رخداد، قابل پیش‌بینی بود.»

به هر حال وضعیت بازار اشتغال اصلاً خوب نیست و مسئولان و دولتمردان اگر در رابطه با ایجاد شغل کاری نمی‌توانند بکنند، حداقل اقدامی نمایند تا از بیکار شدن شاغلان جلوگیری شود.

قزوین صاحب بیمارستان ۷۰۰ تختخوابی می‌شود

قزوین

استاندار قزوین از احداث بیمارستان ۷۰۰ تختخوابی در این استان خبر داد.

فریدون همتی در مراسم کلنگ‌زنی ساختمان الحاقی مرکز آموزشی ـ درمانی شهید رجایی این استان گفت: بیش از ۱۷۰۰ تخت در بیمارستان‌های استان قزوین کمبود وجود دارد که باید با برنامه‌ریزی و استانداردهای صحیح و لازم این کمبود تأمین شود. وی افزود: زمین برای احداث بیمارستان ۷۰۰ تختخوابی استان قزوین توسط استانداری قزوین داده می‌شود که این زمین ۱۰ هکتار بوده و باید بستر حضور سرمایه‌گذاران در زمینه پروژه‌های عمرانی فراهم شود. همتی با بیان این مطلب که بیمارستان ۷۰۰ تختخوابی استان قزوین به زودی کلنگ‌زنی خواهد شد، ادامه داد: برای احداث پروژه‌های عمرانی مراکز آموزشی - درمانی ضمن فراهم کردن زمینه اجرای پروژه‌ها باید ظرفیت خیرین استان نیز به‌کارگیری شود. استاندار قزوین با اشاره به اینکه احداث بیمارستان در این استان بسیار ضروری است، گفت: با توجه به اینکه تردد در استان قزوین زیاد است باید روند احداث پروژه‌های بهداشتی - درمانی تسریع یابد. وی با بیان بهره‌برداری از بیمارستان شهرستان البرز، افزود: همچنین بیمارستان ۱۲۰ تختخوابی نیز در شهرستان البرز به بهره‌برداری می‌رسد.

تجهیز اراضی کشاورزی زنجان به سیستم آبیاری نوین

زنجان

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان از تجهیز ۸ هزار و ۱۰۰ هکتار از اراضی کشاورزی استان زنجان به سیستم آبیاری نوین خبر داد.

حسین جعفری گفت: تاکنون ۸ هزار و ۱۰۰ هکتار از اراضی کشاورزی استان زنجان به سیستم آبیاری نوین مجهز شده است. وی افزود: اجرای طرح آبیاری تحت‌فشار در اراضی کشاورزی اصل مهمی در راستای صرفه‌جویی در مصرف آب است. رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان از اجرای مطلوب طرح آبیاری تحت‌فشار در استان زنجان خبر داد و به نقش بخش کشاورزی در کاهش نرخ بیکاری روستایی اشاره کرد و افزود: از سال ۹۳ تاکنون، نسبت درآمد به هزینه در خانواده‌های روستایی مثبت شده است. وی با بیان اینکه طی سال‌های اخیر بخش کشاورزی در روستاها توسعه خوبی داشته است، ادامه داد: کشاورزی مردمی‌ترین فعالیت اقتصادی در کشور است به‌طوری که ۹۸ درصد تولیدات در این حوزه توسط مردم انجام می‌شود. رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان گفت: استان زنجان با برخورداری از ۸۸۳ هزار هکتار اراضی کشاورزی پنج درصد از اراضی کشاورزی کشور را به خود اختصاص داده و بیش از ۴۵۰ هزار هکتار از اراضی کشاورزی استان زنجان به‌صورت ارگانیک است.

۶۷۰ هکتار از باغ‌های زرشک شرق کشور در معرض نابودی قرار دارد

تبانی آفت زنگ‌زرشک و خشکسالی و عدم حمایت بیمه‌ها، فاتحه زرشک ایران را می‌خواند

گزارش ۲

میترا شهبازی

آفت «زنگ‌زرشک» سال‌هاست مهمان ناخوانده درختان زرشک خراسان جنوبی شده و تاکنون ۶۷۰ هکتار از نخستین باغ‌های تولیدکننده زرشک شرق کشور را آلوده کرده است. با اینکه بیش از ۱۰ سال از مشاهده این آفت در بین درختان خراسان جنوبی می‌گذرد و هر ساله کشاورزان بسیاری متحمل خسارت شده‌اند، اما تاکنون راهکاری برای جلوگیری از پیشروی این بیماری به کار گرفته نشده و محصول زرشک در پایان زمان برداشت با روند نزولی روبه‌رو می‌شود. با اینکه هر ساله باغداران خسارت زیادی را متحمل می‌شوند، اما بیمه‌ها به عنوان نهادی که باید حامی حقوق خسارت‌دیدگان باشند، چتر حمایت خود را از این قشر دریغ می‌کنند، آن هم زمانی که باغداران حق بیمه خود را پرداخته‌اند.

■■■

استان خراسان جنوبی با ۱۴ هزار و ۲۲۸ هکتار باغ زرشک و تولید سالانه ۱۴ هزار و ۹۹۹ تن، ۹۸ درصد زرشک مورد نیاز بازار مصرف داخلی و خارجی را تولید می‌کند. با توجه به این حجم عظیم تولید زرشک در این استان، در سال ۸۴ از ایران معادل یک میلیون و ۹۸۵ هزار و ۵۵۵ دلار زرشک تازه به کشورهای مختلف صادر شد. از بین ۳۰ کشور مقصد صادرات زرشک، بیشترین واردکنندگان این محصول ایرانی به ترتیب شامل آلمان، امارات متحده عربی، کانادا، عراق، کویت، قطر استرالیا می‌شوند. ارزش کل زرشک صادراتی ایران به کشورهای مذکور، معادل یک میلیون و ۹۸۵ هزار دلار که معادل ۶ میلیارد تومان ارزش در سال گذشته است. با اینکه تولید این محصول اهمیت بالایی به منظور ارزآوری در کشور دارد، با این حال آفت زنگ زرشک از ۱۳۸۵ در روستاهای «خوان» و «نوقند» شهرستان مرزی درمیان گزارش شده و جولان می‌دهد. در این مدت نیز ۶۷۰ هکتار باغ‌های شهرستان‌های درمیان، بیرجند و زیرکوه دچار این آفت شد و همچنان شیوع آفت در باغ‌های زرشک استان رو به افزایش بوده و یکی از پایه‌های صادرات محصولات کشاورزی کشور را متزلزل کرده است.

تبانی آفت زنگ‌زرشک و خشکسالی

آفت زنگ زرشک هرساله درختان بسیاری را قربانی می‌کند، علاوه بر آن، خشکسالی ۱۷ ساله و حتی افزایش ناگهانی رطوبت در بین درختان بر اثر بارندگی‌های کوتاه‌مدت، بر میزان قدرت پیشروی آفت «زنگ‌زرشک» افزوده است به طوری که با تداوم خشکسالی در این استان، درختان به مرور زمان ضعیف شده و قدرت خود را از دست می‌دهند و زمینه شیوع انواع آفات و بیماری‌های درختان فراهم می‌شود. مدیر حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی با اشاره به کاهش منابع آبی استان، می‌گوید: تداوم ۱۷ ساله خشکسالی و ضعف خاک، درختان زرشک که به مقاومت مشهورند، را در مقابل بیماری‌ها آسیب‌پذیر کرده است. در میان آفت‌هایی که به‌دلیل خشکسالی در استان افزایش یافته، پیشروی زنگ زرشک بحرانی‌تر است. مهدی یوسفی می‌افزاید: در صورت پیشگیری نکردن، این آفت باعث نابودی باغ‌ها شده و زیان‌های جبران‌ناپذیری به بار می‌آورد. متأسفانه علاوه بر خشکسالی رطوبت نیز عامل گسترش این بیماری می‌شود.

بیمه اسم حمایت را یدک می‌کشد!

روستاییانی که درآمدشان از طریق باغداری تأمین می‌شد، با گسترش روزافزون آفت زنگ‌زرشک و به‌دنبال آن از بین‌رفتن درختان یکی پس از دیگری، از کسب دسترنج چندین ساله خود مأیوس شده‌اند. با اینکه در چند سال گذشته کشاورزان به دنبال تبلیغ گسترده صندوق بیمه محصول کشاورزی اقدام به بیمه باغ‌های خود کرده‌اند و با شیوع آفت انتظار داشتند بیمه خسارت وارده را پرداخت کند، اما اکنون این نهاد که اسم حمایت از خسارت‌دیدگان را یدک می‌کشد، چتر حمایت خود را بسته و پاسخگو نیست. جواد غنچه، مدیر صندوق بیمه کشاورزی خراسان جنوبی در این باره می‌گوید: از بین رفتن زرشک در اثر عوامل طبیعی مشمول بیمه است و هنگام انعقاد قرارداد با متقاضی عوامل تحت پوشش بیمه به صورت مکتوب مشخص می‌شود. صندوق توسعه بخش کشاورزی تنها محصول را در برابر حوادث طبیعی بیمه می‌کند و در خارج از این موارد جوابگوی کشاورزان نیست. تاکنون نیز تمام پوشش محصول باغی و زراعی عامل آفت و بیماری تحت پوشش بیمه قرار نگرفته و در سال‌های آینده پیگیر این موضوع خواهیم بود.

یادداشت

محمدرضا هادیلو

آسیب‌های اجتماعی شهرها محصول بی‌توجهی به روستاها

بعد از تأکید مقام معظم رهبری در مورد توجه ویژه مسئولان به آسیب‌های اجتماعی و موظف شدن دولتمردان برای ارائه گزارش در مورد عملکردشان در این عرصه، چنین به نظر می‌رسد که اکثر گزارش‌ها به وضعیت اجتماعی پایتخت و معضلات موجود در آن ختم شده است. بی‌شک فقر در روستاها و شهرستان‌ها بیش از تهران رخنه کرده است و همین امر حساسیت در آن مناطق را در زمینه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و حتی سیاسی افزایش داده است.

با اینکه اکثر آسیب‌ها از منظر اجتماعی مورد بررسی قرار می‌گیرند اما فقر فرهنگی ضرباتی به مراتب سنگین‌تر و مهلک‌تر به بدنه جامعه وارد می‌کند.

فقر جزو پدیده‌هایی است که فقط شامل نداشتن ثروت و پول نیست، در زندگی اجتماعی اگر فردی از لحاظ فرهنگی بدون هویت باشد دچار فقر فرهنگی شده است.

فرهنگ معمول در جوامع معمولاً به دست عوام ساخته می‌شود و به این علت ممکن است در این فرهنگ‌سازی مهم جایی برای ورود فرهنگ‌های بیگانه یا حتی خرافات و خیالپردازی نوظهور باز شود که به راحتی جای دانش و معلومات بومی را پر کند؛ در این صورت آلودگی‌هایی به وجود می‌آید که با گذشت زمان تبدیل به باوری محکم خواهد شد. باورهایی که جامعه را از پیشرفت بازمی‌دارد، در این صورت است که فقر فرهنگی را می‌توان به عینه دید.

جامعه‌شناسان در تعریف فقر می‌گویند: «فقر حالتی است که در آن فرد از ابزار لازم برای برآوردن یک یا مجموعه‌ای از اهداف دلخواه محروم است.»

ممکن است برخی نیازهایی که در حال حاضر در جامعه وجود دارد در اثر تحمیل محیط به وجود آمده باشد و در اصل، بود و نبود این نیاز در جامعه هیچ فرقی به حال مردم نداشته باشد ولی چون در اثر یک باید اجباری به وجود آمده به این خاطر کم کم تبدیل به یک عرف معمول اجتماعی می‌شود، در این صورت مردم یک جامعه باید به قدری از لحاظ فرهنگ اجتماعی در حد بالایی باشند که بتوانند این مسائل را تشخیص داده و نگذارند این مسائل که به ظاهر تبدیل به یک عرف در جامعه شده‌اند گسترش پیدا کنند.

مصرف سیگار، قلیان، پوشش‌های نامتعارف، بدحجابی، ارتباط جنس مخالف با یکدیگر و حتی تشکیل بعضی کلاس‌های مختلف علمی و فرهنگی و... از جمله این موارد هستند.

به هر حال شهرنشینی لجام گسیخته، گسترش حاشیه‌نشینی و فقر، اتلاف منابع و انرژی را به دنبال دارد. تضعیف روستاها به دلایل مختلف و به تبع آن مهاجرت روستاییان به سمت شهرها و تشکیل حاشیه‌نشینی، با جرم رابطه مستقیم دارد. تنوع و تجمل، اختلاف فاحش طبقات اجتماعی ساکن شهرهای بزرگ، تورم و گرانی هزینه‌های زندگی، موجب می‌شود تا افراد غیرکارآمد که درآمدشان نمی‌تواند چرخ زندگی‌شان را بچرخاند، برای تأمین نیازهای خود، دست به هر کاری هر چند غیرقانونی بزنند. فقر، بیکاری، تورم و شرایط بد اقتصادی از دیگر عوامل محیطی جرم هستند که بر آحاد جامعه، اقشار، گروه‌ها و نهادها تأثیر گذاشته و آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اما نباید فراموش کرد که آسیب‌های اجتماعی شهرها هم به نوعی ریشه در روستاها دارند. روستاهایی که مورد بی‌توجهی مسئولان قرار گرفته‌اند و حالا حاشیه‌های شهرها را خلق کرده‌اند و به گواه جامعه‌شناسان، اکثر جرایم از سمت حاشیه به مرکز نفوذ می‌کنند.

گذری بر استان‌ها

■ **چهارمحال و بختیاری:** احمدرضا بهرامی دادستان دادسرای عمومی و انقلاب شهرکرد با بیان اینکه صدور رأی بدون رسیدگی به اعتراضات قانونی نیست و دلیل طولانی شدن روند رسیدگی پرونده‌هایی همچون مسکن مهر این است، گفت: مباحث فنی مربوط به این پرونده‌ها به کارشناس ارجاع داده می‌شود و ممکن است رأی صادره چند بار مورد اعتراض واقع شود. به همین دلیل صدور رأی بدون رسیدگی به اعتراضات قانونی نیست و دلیل طولانی شدن روند رسیدگی به این پرونده‌ها این است.

■ **ایلام:** شادمهر کاظم‌زاده، نماینده دهلران، دره‌شهر، آبدانان و بدره در مجلس شورای اسلامی با تأکید بر تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام استان ایلام و با اشاره به اینکه گاهی احداث یک پروژه در استان ۱۰ سال به طول می‌انجامد و زمانی به بهره‌برداری می‌رسد که دیگر فایده و کاربردی نخواهد داشت، گفت: معتقدم در استان در زمینه طرح‌های زیرساختی مشکلات زیادی داریم و به عبارتی زیرساخت‌های استان در همه عرصه‌ها خیلی فقیر است که البته این فقر در ذات نیست چراکه پتانسیل‌های زیادی در استان وجود دارد ولی کار عمرانی کم صورت گرفته است ولی ادعا ندارم که در این مدت می‌توانم همه مشکلات را حل کنم.

■ **آذربایجان شرقی:** مردم شهر تبریز هفته خود را با لرزش‌های شدید زمین آغاز کردند، زلزله‌ای که بر اساس اطلاعات مرکز لرزه‌نگاری کشور ۳/۷ ریشتر قدرت داشته است. این زمین لرزه ساعت ۷:۵۸ صبح شنبه در عمق ۱۰ کیلومتری سطح زمین رخ داد و تکانه‌های آن در بسیاری از نقاط شهر تبریز و مناطق همجوار احساس شد. مدیر کل بحران استانداری آذربایجان شرقی گفت: طبق اطلاعات این زلزله هیچ نوع خسارت مالی و جانی نداشته است.

■ **اردبیل:** استاندار اردبیل از حمایت از طرح‌های تولیدی دارای شرایط خاص این استان در قالب کمک‌های فنی و اعتباری خبر داد. مجید خدابخش گفت: هم‌اکنون بانک‌ها برای طرح‌های تولیدی که نسبت به دریافت تسهیلات اقدام می‌کنند نرخ بهره را ۲۲ درصد محاسبه می‌کنند که برای برخی طرح‌ها توجیه ندارد. برخی از این طرح‌ها با کمک اندکی راه‌اندازی می‌شوند که می‌توان در قالب کمک‌های فنی و اعتباری پیش‌بینی کرد که باید این امر و شناسایی طرح‌ها توسط دستگاه‌های ذیربط صورت بگیرد و در این زمینه کارگروهی تشکیل شود.

■ **البرز:** فرماندار شهرستان اشتهارد با بیان اینکه اشتهارد بیشترین عرصه بیابانی البرز را در خود جای داده است، گفت: از سال ۹۳ با اجرای طرح بین‌المللی ترسیب کربن در چهار روستا از بخش پلنگ‌آباد، ۱۲۸ هکتار از اراضی و مراتع تخریب شده این مناطق احیا شده است. ابوالفضل اینانلو ادامه داد: اشتهارد بیشترین عرصه بیابانی البرز را در خود جای داده است که در کنار کاهش بارندگی در سال‌های اخیر، این منطقه به یکی از کانون‌های ریزگرد تبدیل شده است. همچنین به منظور ایجاد انگیزه بیشتر در روستاییان و جلوگیری از مهاجرت آنها به شهر سال گذشته منابع طبیعی بیش از ۴۳۸ میلیون ریال وام ساکنین روستاهای هدف این طرح پرداخت کرد.

■ **گلستان:** مدیر کل شیلات گلستان از افزایش ۹۰ درصدی تولید میگو نسبت به سال گذشته در استان گلستان خبر داد. سیدجواد قدس‌علوی گفت: امسال نزدیک به ۴۴۵ هکتار از مزارع استان زیر کشت میگو خواهد رفت و پیش‌بینی تولید ۱۳۵۰ تن خواهد بود که این میزان در سال گذشته ۲۶۷ هکتار زیر کشت و ۷۱۵ تن تولید میگو بوده است. وی با اشاره به فاز نخست ۴ هزار هکتار اراضی در مجتمع پرورش میگو گمیشان افزود: عمده اراضی به سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی یا واگذار شده یا در مراحل واگذاری است که یک‌هزار هکتار از ۴ هزار هکتار به سرمایه‌گذاران و مردم بومی واگذار خواهد شد.